

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

De Mote (Waregem, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2021E355
Augustus 2021

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /

De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	8
1.3	Gemotiveerd advies.....	9
1.4	Conclusie	10
2	Bibliografie.....	11

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....7

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek. 6

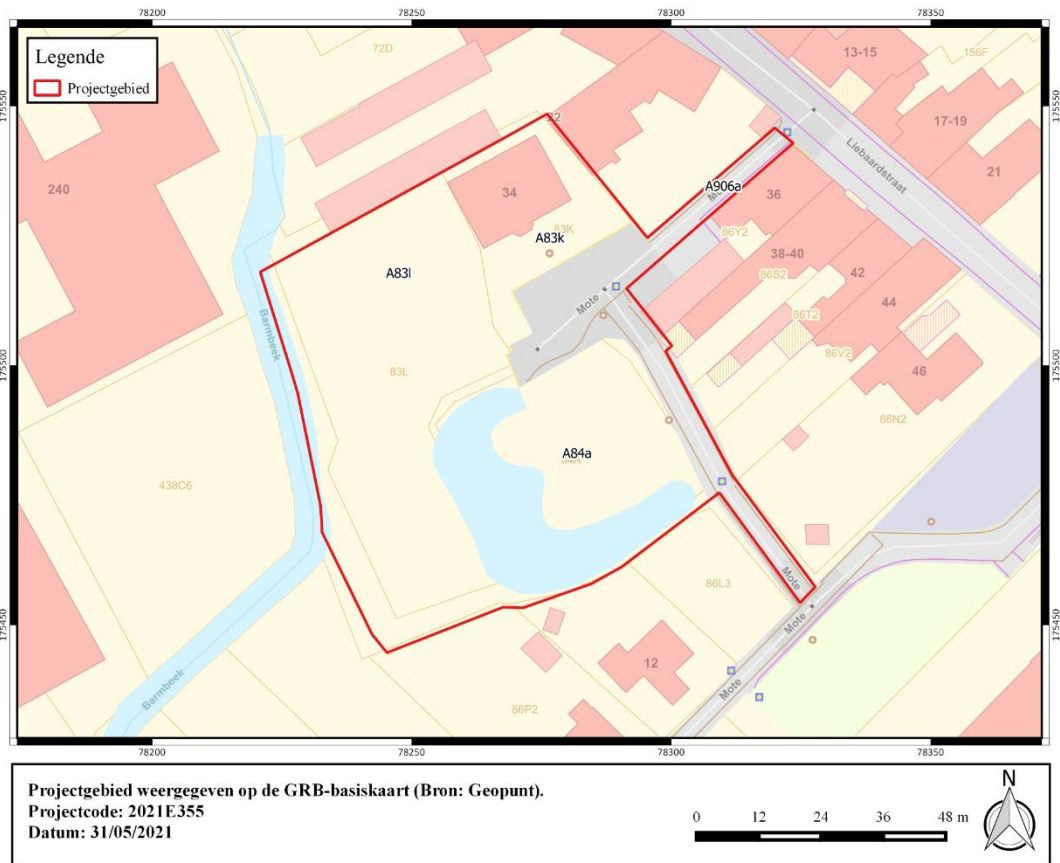

1 Programma van maatregelen

1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Waregem
	Deelgemeente	Desselgem
	Postcode	8792
	Adres	De Mote – Liebaardstraat 8792 Waregem
	Toponiem	De Mote
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	$X_{\min} = 77285$ $Y_{\min} = 174811$ $X_{\max} = 79259$ $Y_{\max} = 176182$
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Waregem, Afdeling 5, Sectie A, nr's: 831, 83k, 84a & 906a Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant de heraanleg van het park aan de Mote te Desselgem, deelgemeente van Waregem. Het volledige onderzoeksgebied is ca. 6091 m² groot. In de noordoostelijke hoek van het terrein bevindt zich een woning en verharding. In het zuidoosten is het vierkante wooneiland aanwezig waar de vroegere pastorie stond. De verharding wordt heraangelegd, er worden bomen gerooid en nieuwe bomen aangeplant en de oevers van de walgracht worden verstevigd. Een deel van de bomen, evenals het aanwezige gebouw blijven behouden. De gecombineerde oppervlakte van de ingrepen, exclusief de verstevigingswerken van het grachtlichaam, bedraagt 1595 m².

Desselgem is gelegen in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei. Het terrein is gelegen op een kouterrug ten zuiden van de Leievallei. Het onderzoeksgebied bevindt zich op de rand van de vallei van de Bambeek die ten westen van het projectgebied richting de Leie afwatert. De Quartairgeologische kaart geeft op het grootste deel van het onderzoeksgebied een profiel weer waarvan de top bestaat uit fluviaatiele afzettingen van het Holoceen. Hoewel de bodemkaart ter hoogte van het onderzoeksgebied geen informatie weergeeft kan op basis van de omringende bodemtypes aangenomen worden dat het terrein zich bevindt op de overgang van een nattere, profiellose zandleembodem ter hoogte van de beekvallei en een matig droge, lichte zandleembodem ten oosten van de vallei.

Op de oudste beschikbare cartografische bronnen is het omwalde wooneiland in de zuidoostelijke hoek van het terrein reeds weergegeven. Vermoedelijk gaat deze motte terug tot de 15^e eeuw, hiervoor zijn echter nog geen materiële bewijzen. Het betreft een vierhoekige omwalling met een centraal gebouw. De gracht is aangesloten op de Bambeek. Op de Ferrariskaart is te zien dat het terrein grotendeels in gebruik is als akkerland. De dorpskern van Desselgem bevindt zich een 200-tal meter ten noordwesten van het onderzoeksgebied. Ook op de 19^e-eeuwse bronnen is de pastorie binnen het wooneiland nog weergegeven. Het overige terreindeel is vrij van bebouwing. Op het oudste luchtbeeld is het gebouw binnen de omwalling niet langer te zien. Op de opname van de jaren '80 is de huidige situatie reeds te herkennen.

In de ruime omgeving van het onderzoeksgebied zijn meerdere archeologische sites en indicatoren gekend. Een deel van deze vindplaatsen die zijn opgenomen in de CAI betreffen waarnemingen tijdens werfcontroles. Op basis van de gekende vindplaatsen kan gesteld worden dat de terrassen langs de brede Leievallei reeds sinds de steentijden een grote aantrekkingskracht hadden op mensen. In de omgeving zijn meerdere silexartefacten gerecupereerd die wijzen op aanwezigheid van jager-verzamelaars. Daarnaast zijn op meerdere locaties ook vuurstenen objecten gerecupereerd die wijzen op bewoning en bewerking sinds het neolithicum. De vruchtbare, lichte zandleemgronden moeten zeer geschikt geweest zijn voor de eerste landbouwers in de streek. Naast deze aanwezigheid tijdens het neolithicum zijn bij prospecties en vlakdekkend onderzoek resten aangetroffen die wijzen op bewoning tijdens de ijzertijd en Romeinse periode. Ook wijzen de waarnemingen bij prospecties en de cartografische indicatoren in de omgeving op een vrij intensieve exploitatie van de omgeving tijdens de middeleeuwen, hetgeen dankzij de vruchtbare gronden en de ligging langs de Leie niet hoeft te verbazen. Op basis van de gekende vindplaatsen in de omgeving van het onderzoeksgebied kan gesteld worden dat de regio quasi continu werd bezocht, bewoond en bewerkt sinds het mesolithicum.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. De verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als resten van bewoning, begraving en andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. Vanwege

de beperkte oppervlakte van de ingrepen, beperkte diepgang het gefragmenteerde karakter ervan wordt de kans op kenniswinst bij verder onderzoek echter als zeer beperkt ingeschat.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande heraanleg van park de Mote te Desselgem worden geen bijkomende onderzoeksadren aanbevolen. De voornaamste reden om af te zien voor verder onderzoek is de beperkte oppervlakte van het terrein waar de bodem bijkomend wordt geroerd en de onregelmatige vorm van dit terreindeel waardoor enig betekenisvol ruimtelijk kader ontbreekt.

De geplande werken hebben betrekking op een totale oppervlakte van ca. 1595 m². 600 m² van deze geplande werken bestaat uit het verwijderen van het grootste deel van de aanwezige paden en het westelijk deel van de aanwezige parking. Hierbij wordt enkel de verharding verwijderd en worden de putten aangevuld teneinde bijkomend groen te realiseren. Hier vinden aldus geen bijkomende bodemingrepen plaats. Tevens wordt op twee locaties de ingekokerde Barmbeek terug opengelegd teneinde enkele waterpartijen te creëren. Ook deze ingrepen vormen geen bijkomende verstoring van het bodemarchief.

Ter hoogte van het bestaande wooneiland wordt het aanwezige petanqueveld vervangen door een nieuw petanqueveld. De fundering van deze nieuwe sportinfrastructuur bedraagt ca. 30 cm onder het huidige maaiveld en zal niet dieper reiken dan de reeds aanwezige funderingen. De versteviging van het aanwezige grachtlichaam wordt eveneens vervangen. Hierbij vinden geen bijkomende graafwerken plaats. Ter hoogte van het wooneiland vinden aldus geen activiteiten plaats die het bodemarchief kunnen bedreigen.

Naast deze ingrepen die het bodemarchief niet bedreigen wordt een deel van de bestaande verharding vervangen en worden nieuwe bomen geplant. De ingreep van de nieuwe bomen vormen een maximale ingreep van ca. 30 cm op 40 cm met een maximale diepte van ca. 40 cm onder het maaiveld. Verder onderzoek ter hoogte van deze ingrepen wordt als weinig zinvol beschouwd. Het vervangen van de verharding gebeurt ter hoogte van beide toegangswegen aan de Liebaartstraat en de Mote, evenals het westelijk deel van de parking en enkele kleine segmenten pad. Voor deze nieuwe verharding dient rekening gehouden te worden met een ingreep van ca. 50 cm onder het maaiveld. De huidige reikt ongeveer 40 cm onder het maaiveld, wat zou betekenen dat deze ingreep een bijkomende verstoring van 10 cm met zich meebrengt. Deze ingreep heeft een gecombineerde oppervlakte van ca. 740 m². Vanwege de aanwezige infrastructuur wordt de trefkans inzake artefactensites als minimaal beschouwd. De kans dat ter hoogte van deze ingrepen nog artefactenconcentraties deels in situ bewaard zijn is quasi onbestaand. Ook met betrekking tot erfgoed bestaand uit bodemsporen wordt de potentiële kenniswinst bij verder onderzoek als zeer beperkt ingeschat. Vanwege het beperkte ruimtelijke kader zullen aanwezige sporen nooit in hun onderlinge relatie bestudeerd kunnen worden. Meer dan een handvol sporen en een quasi contextloze indicatie van aanwezigheid in het verleden kan bij verder onderzoek niet verwacht worden. Daarnaast dient evenzeer rekening gehouden te worden met de huidige infrastructuur. Hoewel geenszins gesteld kan worden dat het bodemarchief ter hoogte van de ingrepen vlakdekkend is verstoord, kan redelijkerwijs wel aangenomen worden dat het bodemarchief plaatselijk is gefragmenteerd. Vanwege dit beperkte potentieel aan kenniswinst wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol beschouwd.

1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant de heraanleg van een park aan de Mote te Desselgem. Op basis van de gegevens van de bureaustudie moet ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan worden van een trefkans inzake artefactenconcentraties en archeologisch erfgoed bestaand uit bodemsporen. Vanwege de beperkte oppervlakte van de geplande ingrepen in combinatie met de onregelmatige vorm en huidige toestand wordt de kans op wezenlijke kenniswinst bij verder onderzoek als zeer beperkt ingeschat.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

